

عهد و گفتگو

تفسیر هفتگی تورات

از درسگفتارها و نوشتارهای ربای لرد جانانان ساکس

Jonathan Sacks
THE RABBI SACKS LEGACY

با سپاس از Schimmel Family برای حمایت سخاوتمندانه از عهد و گفتگو به نکوداشت یاد Harry (Chaim) Schimmel. "من از همان بار اول که با نسخه تفسیر توره ربای خیم شیمل روبرو شدم تا اکنون، آنرا عزیز داشته ام. هدف آن نه فقط نشان دادن حقیقت ظاهری متن توره، بلکه رسیدن به حقیقت ژرفتری است که در آن نهفته است. او به همراه همسر ستودنی اش آنا در شصت سال زندگی مشترک، یک زندگی سرشار از عشق به خانواده، اجتماع و تورات ساختند. زوج بیمانندی که با نمونه زندگی خود، بینهایت الهام بخش من بوده اند."

"- ربای ساکس

مجموعه مقالات امسال در ابتدا توسط زنده نام ربای ساکس در سال ۵۷۷۲ (۲۰۱۱-۲۰۱۲) نوشته شده است.

تفسیر هفتگی توره

In The Details

Mishpatim

میشپاطیم: درون جزئیات

در ابتدای پاراشای میشپاطیم می خوانیم: "و اینها هستند قوانینی که پیش روی خود بگذاری" (شموت ۲۱:۱. راشی چنین تفسیر می کند:

"و اینها هستند قوانینی که پیش روی آنها می گذاری."

هر جا "اینها" استفاده می شوند، نشانه ای بر گسست با آنچه پیشتر گفته شده است. هر گاه عبارت "و اینها" می آید، نشانه ای تدوام است. همان گونه که دستورهای پیشین در کوه سینا داده شدند، اینها نیز در کوه سینا اعطاء شدند. پس چرا قوانین مدنی در کنار قوانین مربوط به قربانگاه قرار گرفته اند؟ برای آنکه به شما بگوید سندهرین را نزدیک معبد برگزار کنید.

"که پیش روی آنها می گذاری."

نباید فکر کنید که به آنها پاراشا یا قانونی را دو یا سه بار درس می‌دهم تا کلمات را از حفظ شوند، اما این در دسر را به خود نمی‌دهم که علت و اهمیت آنها را بفهمانم. از این روی، تورات می‌گوید "که پیش روی آنها می‌گذاری، مانند میزی کاملاً چیده و آماده برای خوردن." راشی در مورد شмот ۲۱:۱

سه گزاره‌ی برجسته در اینجا مطرح شده‌اند که از آن زمان به یهودیت شکل داده‌اند.

اولی این که اصول کلی یهودیت یا *Asseret HaDibrot* به معنای "ده فرمان" نیست، بلکه "ده بیان" یا اصول فراگیر معنا می‌دهد. آنها هم الهی هستند و هم دارای جزئیات. در دهه‌ی ۱۹۶۰ معمار دانمارکی آرنه جاکوبسون کمپوس یک کالج را در آکسفورد طراحی کرد. او که از طرح ساختمان راضی نبود، به طراحی چاقو و چنگال و ظروف سالن غذاخوری پرداخت و روی کاشتن تک تک بوته‌های گل در باغ کالج نظارت کرد. وقتی از او پرسیدند چرا، او با جمله‌ی معمار دیگری به نام مایز فون درروهه پاسخ داد: "خدا در جزئیات است."

این حسی یهودی است. کسانی هستند که معتقدند که در یهودیت، بصیرت فراگیر آن مقدس است، از این روی به فشرده‌گی در ده فرمان گنجانده شد. اما حقیقت این است که خدا در جزئیات است: "همان گونه که ده فرمان در کوه سینا داده شد، اینها نیز در کوه سینا داده شدند." عظمت یهودیت نه فقط در دورنمای اصیل جامعه‌ای آزاد عادلانه و مشفقانه، بلکه در روشی است که قانونگذاری را با جزئیات آن زمینی می‌سازد. آزادی بیش از یک ایده‌ی انتزاعی است. آزادی یعنی (در دورانی که بردگی بدیهی شمرده می‌شد و در بریتانیا و آمریکا تا قرن نوزدهم ملغی نشد) برده پس از هفت سال آزاد شود و یا اگر اربابش او را مجروح کرد، بیدرنگ آزاد گردد. یعنی یک روز در هفته به بردگان استراحت کامل و آزادی داده شود. این قوانین، بردگی را ملغی نمی‌کنند، اما شرایطی می‌آفرینند که در آن مردم به تدریج می‌آموزند تا بردگی را ملغی سازند. همین اندازه مهم این است که بردگی را از یک سرنوشت وجودی به شرایطی موقتی تبدیل می‌کند. بردگی چیزی نیست که با آن به دنیا بیایی، بلکه برای مدتی بر تو اتفاق افتاده و روزی از آن نجات می‌یابی. این قوانین به ویژه قانون شبات – نه در تئوری، بلکه در عمل زندگی به دست می‌آیند. از این روی، خدا مانند دیگر جنبه‌های یهودیت، در جزئیات حضور دارد.

اصل دوم که همان قدر اساسی است، این است که قانون مدنی قانون سکولار نیست. ما به ایده‌ی "آنچه کار سزار است به سزار واگذار کن و آنچه کار خداست به خدا" اعتقاد نداریم. ما به تفکیک قوا معتقدیم، اما نه به سکولار کردن قانون یا روحانی‌سازی ایمان. سنه‌دین یا محکمه‌ی عالی قضات باید نزدیک معبد مستقر شود تا یادبدهد که

خودِ قانون باید از دورنمایی دینی الهام بگیرد. مهمترین این دورنماها، در پاراشای این هفته بیان شده است: "به غریب ستم نکن، زیرا خودت می دانی غریب بودن چه حسی دارد: چون غریب بودید در مصر." (شموت ۲۳:۹)

دورنمای یهودیت از عدالت که در اینجا برای نخستین بار بیان می شود، بر اساس راحتی یا عمل گرایانه بودن یا حتی اصول انتزاعی فلسفی نیست، بلکه بر اساس حافظه های تاریخی عینی یهودیان به عنوان "ملتی زیر سروری خدا" است. قرن ها پیش، خدا ابراهیم را برگزید تا "به فرزندان و خاندانش پس از خودش بیاموزاند که راه خدا را با انجام کارهای درست و عادلانه رعایت کنند." (برشیت ۱۸:۱۹) عدالت در یهودیت از تجربه ی بیعدالتی در چنگ مصریان و چالش خداخواسته ی ساختن جامعه ای بس متفاوت در اسرائیل ریشه می گیرد.

این امر از همان ابتدا در نخستین باب تورات با بیان کرامت انسانی مساوی برای همه ی انبیاء بشر به عنوان دارندگان صورت و شباهت به خدا بیان می شود. از این روی است که جامعه باید بر اساس حاکمیت قانون، رفتار مساوی با همگان و بیطرفی اداره شود: "از جمعیت در انجام کار بد پیروی نکن. وقتی که در یک اقامه ی دعوا شهادت می دهی، عدالت را از راه طرفداری از جمع منحرف نساز و به مرد فقیر در قضاوت اجحاف نکن." (شموت ۲-۳: ۲۳)

بیشک در بالاترین سطوح عرفانی خدا را می توان در درونی ترین اعماق روح انسانی یافت، اما خدا همان گونه نیز در میدانگاه شهر و در ساختارهای اجتماع یافت می شود: در بازار، دالان های قدرت و محکمه های قانون. نباید هیچ شکاف و اختلاف حساسیتی میان محکمه ی عدالت (دیدارگاه انسان و انسان) و معبد (دیدارگاه انسان و خدا) وجود داشته باشد.

سومین و مهمترین اصل، این ایده است که قانون به وکیلان تعلق ندارد، بلکه میراث هر یهودی است. "گمان مبر که ه آنها یک ماده ی قانون را دو یا سه بار درس می دهم تا حفظ شوند، بلکه من دردسر فهماندن دلیل و اهمیت قانون را به خود نمی دهم. تورات می گوید "که باید پیش روی خودت بگذاری"، مانند سفره ای با همه چیز برای خوردن در آن. "این منشأ نام مشهورترین قوانین یهود نوشته ی ربی یوسف کارو یعنی شولخان عاروخ است.

از زمان های دور، یهودیت از همه انتظار دارد که قانون را بدانند و بفهمند.

دانش حقوقی، انحصار حفاظت شده ی نخبگان نیست، بلکه بنا به قول مشهور، "میراث خانه ی یعقوب است." (دواریم ۳۳:۴). در قرن اول یوسفوس نوشت: "اگر از هر کسی در میان ملت ما درباره ی قوانین یهود پرسند، او باید همه را به

خوبی نام خود بیان کند. نتیجه‌ی تعلیم و تربیت در قوانین ما از سپیده دم هوشمندی تا کنون این است که در روح ما حک شده اند. زیرا شکستن آنها کم پیش می آید و هیچ کس نمی تواند به دلیل نادانی از مجازات معاف شود" (Contra Apionem, ii, 177-8). از این روی است که این همه وکیل یهودی وجود دارد. یهودیت دین قانون است – نه چون به عشق باور ندارد ("باید خداوند، خدای خود را دوست داشته باشی"، "همسایه ات را مانند خودت دوست بدار"، بلکه از این روی که بدون عدالت نه عشق و نه آزادی و نه زندگی انسانی شکوفا نمی شود. عشق به تنهایی یک برده را از زنجیرهایش رهایی نمی دهد.

پاراشای میشپاطیم با جزئیات قوانین و قواعد آن گاه ممکن است پس از عظمت وحی کوه سینا یک اُفت به نظر بیاید. نباید چنین فکر کرد. پاراشای بیترو دورنما را ارائه می دهد، اما خدا در جزئیات است. قانون بدون دورنما کور است. اما بدون جزئیات، دورنما در آسمان ها معلق می ماند. با جزئیات، حضور الهی به زمین که بیش از همه به آن نیاز هست، آورده می شود.

شبات شالوم

ترجمه فارسی با مشارکت بنیاد ایرانی هارامبام، وابسته به فدراسیون یهودیان ایرانی-آمریکایی

توسط شیریندخت دقیقیان

Persian Translation by Shirin D. Daghighian

www.RabbiSacks.org [f](#) [t](#) [@](#) [v](#) @RabbiSacks

The Rabbi Sacks Legacy Trust, PO Box 72007, London, NW6 6RW • +44 (0)20 7286 6391 • info@rabbisacks.org

© Rabbi Sacks • All rights reserved